

GYÁL VÁROS
Települési Környezetvédelmi Programja
a 2012-2017 időszakra

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
1. GYÁL VÁROS KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM- STRATÉGIÁJA	4
2. GYÁL VÁROS KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJÁNAK CÉLRENDSZERE	5
3. A GYÁLI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM ALPROGRAMJAI	17
4. A GYÁLI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZÉSE	31

BEVEZETÉS

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. Törvény előírásai szerint minden településnek települési környezetvédelmi programot kell kidolgoznia.

Fenti törvény 48/E. § (1) bekezdése szerint a települési környezetvédelmi programnak a következőket kell tartalmaznia:

- „a) a légszennyezettség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel,
- b) a zaj és rezgés elleni védelemmel, a külön jogszabály alapján stratégiai zajtérkép készítésére kötelezett települési önkormányzatok esetén a stratégiai zajtérképek alapján készítendő intézkedési tervekkel,
- c) a zöldfelület-gazdálkodással,
- d) a települési környezet és a közterületek tisztaságával,
- e) az ivóvízellátással,
- f) a települési csapadékvíz-gazdálkodással,
- g) a kommunális szennyvízkezeléssel,
- h) a települési hulladék-gazdálkodással,
- i) az energiagazdálkodással,
- j) a közlekedés- és szállításszervezéssel,
- k) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környeztkárosodás csökkentésével kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

1. GYÁL VÁROS KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM- STRATÉGIÁJA

A Gyáli környezetvédelmi program célja

A Gyáli környezetvédelmi program kidolgozásának és végrehajtásának fő indítéka a településen jelentkező környezeti problémák megoldása. A környezetszennyezés a helyben élők életkörülményeit, életminőségét, sőt sok esetben életesélyeit is meghatározó tényező, így – a jogi kötelezettségeken túlmenően – a környezeti problémák megoldásának igénye a „gondoskodó és szolgáltató” önkormányzat egyik lényeges vállalása lehet. A környezeti problémák fő sajátossága, hogy sem földrajzi, sem ágazati értelemben „nem ismernek határokat”.

A Gyáli környezetvédelmi program végső célja a természeti erőforrások takarékos igénybevételének ösztönzése, amely egyben hozzájárul a helyi vállalkozások gazdasági versenyképességének és a lakosok jólétének javulásához.

A gyáli környezetvédelmi program küldetése

A GyKP küldetése a környezetállapot és az életminőség javítása a civil szervezetek és a gazdaság szereplőinek bevonásával oly módon, hogy ne szűkítse a helyi megélhetési és vállalkozási lehetőségeket, elősegítse a város közösségi jövőképek kialakulását, valamint a fenntartható fejlődés irányába történő átmenetét.

2. GYÁL VÁROS KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJÁNAK CÉLRENDSZERE

Jelen fejezetben áttekintjük Gyál város környezeti helyzetét, külön kitérve a környezeti elemek (levegő, vizek, talaj, ökoszisztémák stb.) állapotára, illetve a kiemelt hatótényezők (hulladékgazdálkodás, épített környezet, környezetbiztonság) elemzésére. Ezt követően ismertetjük a Gyálon azonosítható környezeti konfliktusokat, majd megadjuk a település környezeti problémáinak és védendő értékeinek listáját. Mindezek alapján a fejezet végén rögzítjük Gyál város környezetvédelmi programjának célrendszerét.

2.1. Környezeti helyzet- és állapotértékelés

A környezeti állapotértékelés keret követelményeit a Kvt. szabályozza, míg tartalmi, módszertani szempontjait az NKP3 rögzíti. Eszerint az egyes környezeti elemek szintjén vizsgáljuk:

- a környezeti problémák kiváltó okait, hatótényezőit,
- a környezeti elemeket, ökológiai rendszereket érő szennyezéseket, terheléseket, igénybevételeket,
- a helyi környezet és élővilág állapotát,
- a környezetszennyező folyamatok közvetlen és tovagyrúzó hatásait, végül
- a környezetvédelmi fejlesztések, szabályozások, mint válaszreakciók helyzetét

Gyál város környezetvédelmi helyzetének számszerű és minőségi értékelése a következő feltételek figyelembevételével készült:

- (a) A környezeti problémák nem állnak meg a települések közigazgatási határainál. Megállapításaink egy része ezért nem Gyálra, hanem a Gyáli Kistérségre vonatkoznak.
- (b) Az állapotértékelés nem tér ki valamennyi környezeti elem részletes környezeti monitoringjára, hanem átfogó, a program intézkedéseit megalapozó „mélységű” vizsgálatot takar. A teljeskörű állapotértékelésre GyKP végrehajtása során kell a sort keríteni.

2.1.1. A környezeti elemek állapota

Levegő

Gyál levegőminőségének helyzetét alapvetően a település agglomerációs jellege határozza meg. A kül- és belterületen elhelyezkedő gyáli üzemek, raktárak a főbb utak, autópályák közelében helyezkednek el, esetenként a lakóterületektől csak néhány száz méterre. A kialakuló légszennyező folyamatok meghatározó forrása a közúti közlekedés, ezen belül is az átmenő tehergépjármű forgalom. Bár Gyálnak megfelelő tömegközlekedési kapcsolata van a fővárossal (elővárosi vasút, BKV autóbuszjárat), a közlekedés meghatározó módja a gépkocsi használat.

Összefoglalva, megállapítható, hogy Gyálon a gépjármű közlekedés okozta levegőszennyezés a domináns, de a főútvonalak mellett kialakuló légszennyezettség a meteorológiai hatásoktól függően könnyen hígul, így a túllépések hatásterülete általában az út mellett 50 m-en belül van

Felszín alatti víz, talaj

Gyál a Duna-Tisza közti síkvidéken fekszik, talajára a futóhomok, homok jellemző, mélyebben durvább szemcsés talaj, agyag is található.

Gyál és tágabb környezete a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló módosított 27/2004. (XII. 25.) KvVM és a 7/2005. (III. 1.) KvVM rendelet szerint érzékeny besorolású, valamint Gyál közigazgatási területe a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Korm. Rendelet szerint nitrát érzékeny területen fekszik. Gyál külterületén vízbázis-védelmi védőterület van, ahol a fő vízáadó réteg a 50 m mélységen belül található.

A legjelentősebb talaj-terhelő folyamatok közül a szilárd települési és ipari hulladék ártalmatlanítás megoldottnak tekinthető, legalábbis ami a mélyebb rétegekbe szivárgó lerakói csurgalékvíz szennyezési kockázatát jelenti. Ugyanakkor a Gyáli kistérségben a szennyvizek 23%-a még mindig szennyvíz-csatornán kívül kerül ártalmatlanításra, ez számottevő kockázatot jelent a talaj és a felszín alatti vizek állapotára. Ennek megfelelően szükséges fokozottan figyelni és betartani a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásait. A vízi közművek - vízellátás, szennyvízcsatornázás és részben a csapadékvíz elvezetés - megfelelő kapacitással egységes rendszerben épültek ki Gyálon. Gyál térségében a mezőgazdasági tevékenység nem jár az országos átlagot meghaladó mértékű műtrágya és peszticid használatával.

Felszíni vizek

A felszíni vizek (csapadékvíz) befogadója elvileg a Gyáli 1. számú főcsatorna (Gyáli-patak), de egységes elvezető rendszer nem épült ki. A Gyáli 1. számú főcsatornába - mely nem természetes kisvízfolyás, medre mesterséges - csak az előírásoknak megfelelően tisztított csapadékvizet lehet bevezetni. Gyál déli részén található a néhány évtizede mesterségesen létrehozott kavicsbánya tavak, melyek vízminősége rossz, ugyanakkor rekultivációjukkal a térség legnagyobb ökológiai értéke a felhagyott kavicsbányák vízkincse lehet.

2.1.2. Biológiai sokféleség, ökológiai adottságok, tájvédelem

Gyál belterületén a közcélú zöldfelületek aránya meglehetősen csekély, mind a borítottság, mind a zöldfelületi elemek szerkezeti és minőségi jellemzői kedvezőtlenek. Kevés és nem megfelelő állapotúak a közparkok, közterületi zöldfelületek.

A táj- és földhasználatban kedvezőtlen tendenciák tapasztalhatók: a belterületi funkciók gyarapodása és ezzel párhuzamosan a mezőgazdasági funkciók fokozatos térvesztése figyelhető meg.

A külterület (kb. 1000 ha) meghatározó része szántóföldi művelés alatt áll, de mintegy 200 hektáron erdőgazdálkodás is folyik. A város határán húzódó erdőterületek, erdőfoltok, facsoportok különösen veszélyeztetettek (pl. illegális fakivágás, átsorolás gyümölcsössé stb.)

A felszíni viszonyok homogén jellegének ellenére az erdő, a bányatavak, valamint a meglévő és a tervezett utak Gyál meghatározó tájképi elemei. Értékes tájképi elemek elsősorban a pakonyi határnál lévő erdőtomb környezetében található. Szintén jelentős természeti terület a település DK-i részén a cross pálya és a szeméttelép közötti terület. Ugyanakkor sok a tájképileg roncsolt, degradált terület: elhanyagolt, rendezetlen települési szegélyterületek, műveletlen, gyomos parlagföldek.

A település határától dél-nyugatra kb. 5 km-re húzódik az érzékeny természeti területek hálózata, amely ökológiai jelentősége számottevő.

Országos jelentőségű ex lege védett láp a Gyáli (1) csatorna Soroksárral határos területe, valamint az országos ökológiai hálózat része a Soroksári-Határ-dűlő, a Gyáli (1) csatorna és az M5-ös autópálya közötti terület, továbbá a Gyáli (1) csatorna teljes part menti szakasza.

A felsorolt ökológiailag jelentős területek kivételével Gyál közvetlen környezete, természeti szempontból kevésbé értékes, elsődlegesen volt nagyüzemi mezőgazdasági, másodlagosan külszíni bánya területek.

2.1.3. Települési és épített környezet

Gyál belterületének legfőbb jellemzője az egyes területek, területrészek homogén használata. A központi belterület nagysága 766 ha, túlnyomórész lakóterület, illetve a lakófunkcióhoz kapcsolódó intézményi, gazdasági terület vagy zöldfelület.

Történeti, illetve védett területek Gyálon a Jálics-domb, valamint a Kisfaludy és Bacsó Béla utca közötti park.

Az M5 csomópont körüli területen jellegzetesen ipari és vállalkozási tevékenységek folynak, Némediszőlő ma is falusias lakóterület. A város legnagyobb problémáját a közlekedés okozta terhelések (forgalom) és zaj jelenti, mely a központi belterület szinte egészét érinti.

2.1.4. Hulladékgazdálkodás

A települési szilárd hulladék ártalmatlanítása lerakóban történik, más hasznosítási mód nem jellemző a településen. A települési hulladék az A.S.A. Kft. által üzemeltetett regionális hulladéklerakóba kerül, mely többek között Budapest kommunális hulladékának egy részét is fogadja.

A 2012. évben, a vízellátásba bekötött lakások 92%-a volt csatornára is rákötve, tehát az ellátottság, közművesítettség szintje jó. A városban keletkező szennyvíz a végátemelőn keresztül kezelés nélkül, nyomócsövön keresztül csatlakozik a fővárosi szennyvízhálózatához. A folyékony kommunális hulladék a vecsési szennyvíz előkezelőbe kerül. Az emésztőgödörökben gyűjtött folyékony hulladékot a lakosság különböző kisvállalkozókkal szállíttatja el. A begyűjtés gyakoriságát a lakosság igénye határozza meg. A 8/2011.(IV.01.) számú önkormányzati rendelettel elfogadott gyáli hulladékgazdálkodási tervben foglaltak szerint a települési folyékony hulladékok kezelésével kapcsolatos célokat, alapvetően magában hordozza a Nemzeti Települési Szennyvíz-elvezetési és –tisztítási Megvalósítási Program, amely a kijelölt szennyvízelvezetési agglomerációk területén a települési szennyvizek közműves elvezetését és a szennyvizek biológiai tisztítását, illetőleg a települési szennyvizek ártalommentes elhelyezését valósítja meg.

A begyűjtést és műszakilag megfelelő körülmények között történő kezelés szintjét növelni kell. A csatornára csatlakozások arányát növelni kell. . Az ártalmatlanítás egyéb formái nem jellemzők a településen (égetés, lerakás)

A településen a szelektív hulladékgyűjtő szigetek helyei ki vannak jelölve, azonban az összes szigeten lévő konténer karbantartásra el lett szállítva. A szelektív gyűjtés így házhoz-menő módon van megoldva. A háztartási hulladékok veszélyes összetevői képződő hulladék mennyiség kb. 0,31 %-át teszik ki. Így a településen 2010-ben kb. 20 tonna háztartási eredetű veszélyes hulladék képződött, aminek nagyobb része lerakásra került. A lakossági veszélyes hulladék begyűjtés évi két alkalommal, lakossági begyűjtési akciók keretén belül valósul meg

A hulladékgazdálkodással összefüggő állapotértékelés részletesen megtalálható Gyál város hulladékgazdálkodási tervében.

Gyálon (lakoságnál, önkormányzati intézményeknél és közterületen) keletkező hulladékok mennyisége 2010-ben

Megnevezés	Keletkezett mennyiség a 2010. évben (tonna)
Települési szilárd hulladék (lakossági)	6 670
Lomtalanítási hulladék	495
Települési folyékony hulladék	4 400
Szennyvíziszap	0,5
Inert hulladék	n.a.
Zöld hulladék	450
Közületi nem veszélyes hulladék	108
Összesen	12 124
Megnevezés	Keletkezett mennyiség a 2010. évben (tonna)

Megnevezés	Keletkezett mennyiség a 2010. évben (tonna)
Települési szilárd hulladék (lakossági)	6 670
Települési szilárd hulladék (lakossági)	6 670
Lomtalanítási hulladék	495
Települési folyékony hulladék	4 400
Szennyvíziszap	0,5
Inert hulladék	n.a.
Zöld hulladék	450
Közületi nem veszélyes hulladék	108
Összesen	12 124

2.1.6. Környezetbiztonság

Gyál közigazgatási területén számos olyan üzem található, amelyek kisebb-nagyobb kockázatot jelentenek a környezetre. A környezeti kockázatok általában ipari balesetek vagy fel nem ismert (hátrahagyott) környezetszennyezések, elhagyott objektumok formájában jelentkeznek. A környezeti kockázatok a következőkben jelentkezhetnek:

Levegő: havária szerű kibocsátások, határérték túllépések (pl. technológiai üzemzavar, tüzeset következtében).

Felszíni víz: ipari szennyvizek, vízszennyező toxikus anyagok kijutása az élővizekbe (pl. technológiai üzemzavar, műszaki védelem hiányosságai, folyékony hulladék nem megfelelő elhelyezése, stb.)

Felszín alatti víz: ipari szennyvizek, vízszennyező toxikus anyagok kijutása a talajra, hátrahagyott szennyezések bemosódása a talajba, folyékony hulladék nem megfelelő elhelyezése, stb.

Élővilág: az ökoszisztémákra veszélyes, mérgező anyagok kijutása a szabadba

Emberi egészség: veszélyes, toxikus anyagok bekerülése a levegőbe, ivóvízbe, élelmiszerbe

Globális hatások: klímakárosító gázok (pl. szén-dioxid, metán) és ózonpusztító anyagok (pl. freon) kibocsátása

Az alábbi táblázatban 5 fokozatú skálán értékeltük a Gyálon található egyes létesítmények környezeti kockázatait. 5-ös értéket adtunk, ha a kockázat mértéke és veszélyessége kiemelkedően nagy, míg 1-es értéket, ha elenyészően csekély. Vannak olyan tevékenységek (pl: Akácliget Logisztikai Központ vegyipari raktár) amelyek adott körülmények között veszélyesek lehetnek, mellyel a városnak a katasztrófavédelmi tervében számolnia kell.

Gyálon működő fontosabb gazdasági társaságok környezeti kockázatai (minőségi értékelés)

Gazdasági társaság		Környezeti kockázat mértéke						
neve	tevékenysége	Levegő minőség	Felszíni víz	Talaj, fa. víz	Élővilág	Emberi egészség	Globális hatások	□
MOL Kerozin vezeték	energiaipar	4	5	5	4	3	3	24
MOL Gázvezeték	energiaipar	5	2	5	3	4	3	22
M5 autópálya	közlekedés	5	2	2	4	4	5	22
A.S.A. Kft.	Hulladékgyűjtés	2	4	5	3	4	3	21
AGROPLAST Kft.	üvegszálerősítésű poliészter termékek	5	3	4	2	5	2	21
STRABAG Építő Kft.	Út- és hídépítés	4	1	2	5	3	3	18
Autóker	Járművek szervizelése	2	4	5	3	3	1	18
Volt TSZ géppálya	Járműjavítás	2	4	5	3	3	1	18
Kincstári Vagyonigazg.	Volt honvédségi terület	1	3	5	4	3	2	18
Gyál és Vidéke Vízügyi Kft.	Vízellátás, szennyvízelvezetés	1	5	5	3	2	1	17
Lavinamix	Földmunka, útépítés	3	5	5	1	1	2	17
Szálka '86 Kft.	Nyílászárók, faházak tetőanyag, gyártása	3	1	2	4	4	3	17
Poligon Építőipari Kft.	Építőipar	3	2	4	4	1	3	17
NAVAX Kft.	Építőipari kivitelezés.	3	2	4	4	1	3	17
Czotter Faipari Kft.	Faasztergályozott bútorkészítés	3	1	2	4	4	3	17
Gulyás József	Aszfalt újrahásznosítás	2	2	5	3	4	1	17
Havi-logisztika Kft.	Élelmiszeripari logisztikája	5	1	1	2	3	4	16
Eisberg Kft.	Élelmiszeripar	5	1	1	2	3	4	16
M5-Gyál Business Park	Logisztikai, raktározási szolgáltatás	5	1	1	2	3	4	16
Imperiál Hungária Kft.	Kereskedelem, raktározás	5	1	1	2	3	4	16
ProLogis Logisztikai Kft.	Logisztikai raktár	5	1	1	2	3	4	16

Gazdasági társaság		Környezeti kockázat mértéke						
neve	tevékenysége	Levegő minőség	Felszíni víz	Talaj, fa. víz	Élővilág	Emberi egészség	Globális hatások	□
VAS-ASDÓ Kft.	Fémfeldolgozás	4	1	2	2	4	3	16
FÉMKER-SZOLG Kft.	Fémfeldolgozás	4	1	2	2	4	3	16
RUGSZOLG Kft.	Rugógyártás	4	1	2	2	4	3	16
FORSER Kft.	Fémmegmunkálás	4	1	2	2	4	3	16
Rubex Gumi- gyártó Bt.	Préselt gumiformacikkek gyártása	4	2	3	2	3	2	16
NOVO-SPECTRUM Kft.	Légtechnika	3	1	1	1	2	2	10

.2. Gyál környezeti probléma- és értékkatasztere

E fejezetben először összegyűjtjük azokat a tényezőket, amelyek Gyálon potenciális környezeti konfliktushoz vezethetnek (vagy már vezettek eddig), majd ez alapján összeállítjuk a város környezeti probléma és természeti érték leltárát.

2.2.1. Gyál környezeti konfliktus térképe

A természeti adottságok valamint a társadalmi-gazdasági hatások eredőjeként a környezetben kedvezőtlen tendenciák (esetenként kár, veszélyeztetés, kockázat) bontakozhatnak ki. Egy fokon túl a környezetben bekövetkező folyamatok a közösség számára elfogadhatatlan mértéket ölthetnek – kialakul a környezeti konfliktus, mely természetesen erőteljesen szubjektív megítélésű és nagyban függ a közösség ismereteitől, tájékozottságától is.

A feltárt gyáli környezeti értékrend legfontosabb összetevői a következők:

A legsúlyosabb környezeti problémának a főutak melletti illegális szemétkerakás, a közlekedés

okozta szennyezés, zaj, valamint a parlagfű elterjedés mutatkozik: ebben széleskörű egyetértés tapasztalható.

A legfőbb megvédendő (kialakítandó) értéknek a rendezett, tiszta várost, az emberi egészség megóvását és a csendes, jó levegőjű környezetet jelölte meg a válaszadók túlnyomó része.

Valószínű, hogy a válaszadók nem rendelkeznek elégséges információval arról, hogy Gyál térségében értékes sérülékeny vízbázis van, és arról sem, hogy számos - a környezetre potenciális veszélyt jelentő - üzem működik a városban.

A környező településeken található üzemek is okozhatnak környezeti terhelést városunkban, - pl.: az Urbura Kft. Budapest XXIII. kerületi Péteri major területén végzett hulladékkezelési tevékenysége, mely évekig nagyfokú szagterhelést okozott településünkön, azonban mely tevékenységet a Környezetvédelmi Felügyelőség időközben megtiltott. A jövőben is figyelmet kell fordítani a hasonló tevékenységek feltérképezésére.

E tapasztalatok alapján állítottuk össze Gyál környezeti konfliktus térképét. Megközelítésünkben a környezeti konfliktusok első és megkerülhetetlen kiinduló pontja a természeti adottságokban keresendők (az alábbi táblázat 1. oszlopa). Ezen adottságokra épülnek azok a társadalmi-gazdasági folyamatok (2. oszlop) amelyek együttesen határozzák meg a település környezeti problémáit (3. oszlop) Végül a lehetséges konfliktusok várható fokozódását vagy gyengülését tüntettük fel a 4. oszlopban.

Gyál környezeti konfliktus térképe

Természeti adottságok	Társadalmi-gazdasági folyamatok	Környezeti probléma, a környezeti konfliktus várható tendenciája	
Gyál a fő közlekedési irányok metszéspontjában, a	Nagy helyi és átmenő forgalom, különösen nehézgépjárművek	a közlekedésből származó légszennyezés és zaj folyamatosan erősödik	☐

Természeti adottságok	Társadalmi-gazdasági folyamatok	Környezeti probléma, a környezeti konfliktus várható tendenciája	
főváros közvetlen szomszédságában, helyezkedik el	A fővárost tehermentesítő közlekedési útvonalak számának növekedése	A fővárost elkerülő utak levegő- és zajterhelése Gyált érintik	☐
	belföldi légi közlekedés várható növekedése	zajterhelés	☐
	Vasúti vágányhálózat korszerűsítésre szorul	Éjszakai határérték-túllépések a vasútvonal mentén	☐
	Az urbanizáció fokozódása, ingázó munkavállalás	Helytelen életmód (növekvő stressz, önkiszákmányolás stb.) hagyományos közösség felbomlása	☐
Gyál központi fekvésű, nagy, népességű, sűrűn lakott térségben fekszik	Más települések hulladéka Gyálra kerül	A hulladékok mennyiségének és az azzal járó környezeti kockázatok növekedése	☐
	Más települések hulladéka miatt kialakuló szagterhelés	Veszélyezteteti a lakosság komfortérzetét.	☐
	Illegális hulladéklerakók	Veszélyeztetik a talajt és a felszín alatti vizeket, környezet egészségügyi kockázatok	☐
	szelektív hulladékgyűjtés hiánya	A hulladékok nem megfelelő ártalmatlanítása a talajt és a felszín alatti vizeket veszélyezteteti	☐
	Szennyvíz-csatorna rákötések alacsony szintje	Veszélyeztetik a talajt és a felszín alatti vizeket, környezet egészségügyi kockázatok	☐
Gyál központi fekvésű, nagy, népességű, sűrűn lakott térségben fekszik	a fogyasztói szokások nem fenntartható alakulása	a keletkezett települési hulladékok folyamatos növekedése	☐
	várható jelentős iparfejlesztések (logisztikai központok, ipari parkok)	jelentős területigény, levegő szennyezés, hulladék képződés, környezeti kockázatok növekedése	☐
	Növekvő lakossági energiaigények	a természeti erőforrás túlhasználata, CO2 kibocsátás	☐
	Kőolajvezeték, jelentős környezeti hatású üzemek	Potenciális környezeti kockázat	☐
Gyál értékes kincse a földterület és az ivóvízbázis	A művelés alól kivont területek arányának növekedése	A talaj, mint környezeti erőforrás egyre csökkenő mértékben áll rendelkezésre	☐
	A mezőgazdasági területek intenzív használata	talajpusztulás (erózió, defláció) természet közeli gazdálkodás elégtelensége	☐
	Megoldatlan mezőgazdasági hulladékkezelés (döngutak stb.)	talaj, és felszín alatti vizek szennyezésének kockázata, humán egészségügyi kockázat	☐
	Települési belterületek növekedése	Települési zöldterületek csökkenése	☐

2.2.2. Környezeti problémák és értékek

A problémák általában egyszerre több környezeti elemekben jelentkeznek, több ágazatot érintenek. A legtöbb környezeti probléma általában többféle eredő okra, hatótényezőre vezethető vissza, és következményeik általában szintén szerteágazóak. A problémák e jellegzetessége teheti szükségessé a problémáknak a GyKP-ban történő rendszerezését. A környezeti problémák azonosítása vezethet el a hat év alatt elérendő konkrét környezeti célállapotok megfogalmazásához (ld. 2.2.3. fejezet).

Az alábbiakban az NKP-3 szemléletében és szerkezetében ismertetjük Gyál környezeti probléma listáját és érték-kataszterét.

Környezeti problémák Gyálon

Környezeti hatótényezők/terhelés	Környezeti hatás/probléma
Légszennyező anyagok kibocsátása	Gyálon is növekszik a légzőszervi megbetegedések, szív és érrendszeri betegségek és az ezekkel összefüggő halálozás kockázata Gyál belterületén a forgalmas utak mentén károsodik a talaj, a növényzet az állatvilág és az épített környezet, Egyes légszennyező anyagok globális és regionális léptékű szennyezettséget okoznak
A felszín alatti vizek és a talaj szennyezése	Az illegális hulladéklerakók és a keletkező folyékony hulladék mennyisége veszélyeztetik a Gyál-környéki ivóvízbázist A talaj termőképességének csökkenése
Erózió, defláció, szikesedés	A belvíz-elvezető csatornák, időleges vízfolyások medrének feltöltődése Porszennyezés a művelésből kivont mezőgazdasági területeken
Aszály, szárazodási folyamat	Időszakos ökológiai vízhiány kialakulása A talajok termőképességének csökkenése
Erdőfoltok, facsoportok pusztulása	csökken a biológiai sokféleség
Felhagyott, illetve leromlott területek elhanyagolása	A tájértékek károsodása, tájsebek Parlagfű és más allergiát okozó növényfajok megjelenése és terjedése A talaj, a felszíni és felszín alatti vízkészletek potenciális szennyeződése
A területhasznosítás szerkezete és változásai	A természetes élőhelyek feldarabolódása és elszigetelődése A sokféleség fenntartásához szükséges populációméretnek csökkenése, az élőhelyek ökológiai állapota veszélyeztetett
Veszélyes mértékű zajterhelés	Nő az egészségkárosodás kockázata (érzékszervi, idegrendszeri károsodás, stressz)
Mikrobiológiai és kémiai szennyezőanyagok környezetbe kerülése	Az élelmiszeripari alapanyagokba kerülve növelik az egészségkárosítás kockázatát
A környezeti szempontokat figyelmen kívül hagyó fogyasztói szokások és életmód terjedése	Hozzájárul a környezeti problémák súlyosbodásához és az egészségkárosodás kockázatának növekedéséhez
A területi és a környezeti tervezés kellő összhangjának hiánya,	Gyál fejlődése hozzájárul a környezeti, természeti, táji értékek károsodásához
Belterületi zöldterületek csökkenése, a város- és utcakép esztétikai értékcsökkenése	Romlik a lakosok közérzete, életminősége

Védendő értékek Gyálon

Védendő értékek	A védendő értékek megőrzésének szempontjai Kedvező és kedvezőtlen hatótényezők
Gyál értékes felszín alatti vízbázissal rendelkezik	A korábbi homok bányászat kedvezőtlen hatásai A vízgyűjtőt vagy közvetlen környezetét érő szennyezések

Védendő értékek	A védendő értékek megőrzésének szempontjai Kedvező és kedvezőtlen hatótényezők
Gyál térségében jelentős megújuló természeti erőforrás-készlet van	Nap, szél és biomassza megújuló energiaforrások hasznosítása gazdaságos és környezetkímélő módon.
A Duna-Tisza köze északi szegélyét a tájak, élőhelyek és fajok - köztük vadon élő bennszülött fajok - sokfélesége jellemzi.	A biológiai sokféleség megőrzését számos tényező veszélyezteti (élőhelyek megszűnése, feldarabolódása, vízháztartási viszonyok változása, környezetszennyezés, hagyományos gazdálkodási formák visszaszorulása stb.) A fajok, élőhelyek, életközösségek megőrzését komplex intézkedésekkel kell biztosítani (pl. a természetvédelem céljaival és eszközeivel összehangolt terület- és településfejlesztési és -rendezési, agrár-környezetvédelmi, vízgazdálkodási eszközökkel)
Kedvező mezőgazdasági adottságok, különösen a kertészeti gazdálkodás számára (napsütéses órák száma, termékeny talajok stb.)	Az aszály és az erózió sok helyen gátolja a termőföldek hasznosítását Az éghajlatváltozás kockázatot jelent a termőhelyi adottságok alakulására Az adottságokhoz igazodó földhasználati rendszert kell kialakítani. A Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Programot (NAKP) minél nagyobb területekre ki kell terjeszteni
Gyál meglévő kulturális és táji értékei - mivel ezekben nem gazdag - feltétlenül megőrzendő	Az épített környezeti értékek, műemlékek jelentős részének állaga, fenntartása nem megfelelő Az egyedi tájértékeket meg kell őrizni

A természeti értékeknek konkrét „helyük” van, így ezeket Gyál bel- és külterületén területileg is lehatároltuk:

Jálics-domb idős fáinak megmentése

Horgásztavak környezetbarát fejlesztése

Gyáli-patak partján a régi fasor helyreállítása

Gyál építészeti értékeinek (pl. régi temető, állomásépület) megbecsülése.

2.3. A Gyáli Környezetvédelmi Program célrendszere

Fontos érv a helyi szinten is kialakítandó önálló környezeti célrendszer kialakítása mellett az, hogy a környezet állapotában bekövetkezett változások bonyolult, egymásba fonódó folyamatok eredményei. Egy esetleges környezetszennyezés több környezeti elemre gyakorolhat hatást, és az elemekben bekövetkezett változás is tovább gyűrűzik más környezeti elemekbe, további szennyezést kiváltva. A legtöbb esetben a környezeti problémák kialakulása időben lényegesen később keletkezik, amelyek nem vezethetők vissza számszerűsíthetőn konkrét szennyezőkre. Ezen folyamatok szétválasztása időigényes, tudományos megalapozást igénylő kutatói feladat, amelynek eredményeire a beavatkozások tervezésekor nem várhatunk.

Az előbbieken említett probléma és értékkataszter ismeretében a 2012-2017 időszakra az alábbi célokat tűzi ki a Gyáli Környezetvédelmi Program:

Gyál Környezetvédelmi Programjának célrendszere

NKP-3 cél	A GyKP kapcsolódó célja
1. A légszennyezés csökkentése	Légszennyezés csökkentése Gyál forgalmas utjai mentén
2. A globális légszennyező hatások csökkentése	Közlekedési- és fűtési eredetű szén-dioxid kibocsátás csökkentése
3. A felszíni vizek minőségének javítása	Gyáli-patak vízminőségének folyamatos javítása
4. A felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi védelme	Gyál környéki ivóvízbázis védelme
5. A vizek kártétele elleni védelem	Belterületi csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése
	Külterületen belvív-elvezető csatornák karbantartása
6. Talajvédelem	Illegális, a környezetre veszélyes hulladéklerakók felszámolása
7. Az országos jelentőségű védett természeti területek oltalma és bővítése	
-8. Egyéb természeti és természet közeli területek és értékek védelme	Jálics-domb idős fáinak megmentése
	Gyáli-patak partján a régi fasor helyreállítása
9. Erdők természetvédelme	
10. Érzékeny természeti területek rendszerének kialakítása	-
11. Földtani értékek megóvása	-
12. Természeti erőforrások fenntartható használata	Megújuló energiahordozók (elsősorban napkollektor) alkalmazása
13. Kémiai kockázat csökkentése	Veszélyes üzemek felmérése
14. Egészség-megőrzés	Parlagfű-allergia mérséklése
	Belterületi közhasználatú zöldterületek (játszóterek, parkok) bővítése
15. Települési környezetminőség javítása	Gyál építészeti értékeinek (pl. régi temető, állomásépület) megóvása
	Szennyvíz-csatorna rákötések számának növelése

3. A GYÁLI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM ALPROGRAMJAI

E fejezetben az NKP-3 akcióprogramjainak szerkezetében ismertetjük a GyKP gerincét alkotó kilenc alprogramot. Röviden összefoglaljuk, hogy mi az egyes alprogramok gyáli jelentősége, ismertetjük az átfogó és konkrét célokat, végül részletes leírást adunk az alprogramok keretében javasolt feladatokról (intézkedésekről). Az alprogramok költségvetését a 4. fejezetben ismertetjük.

A lakosság környezeti tudatosságának javítása

Az egészség környezetünkben és életmódjukban is egyre fontosabbá válik, fokozatosan tudatosodik a környezeti és természeti értékek megőrzésének fontossága is. Azonban egyéni cselekvéseinkben, döntéseinkben még mindig csak elvétve jelenik meg a környezettudatos gondolkodásmód, a fenntarthatóságra való törekvés. A környezettudatos viselkedés elterjedésének legfőbb akadályai az ismerethiány, a pozitív minta hiánya, valamint a közösség együttműködésének gyengesége.

Az alprogram részletes célkitűzései és gyáli feladatai

célkitűzés: A környezet- és természetvédelmi ismeretek, környezettudatosság közvetítése az oktatásban, a fenntarthatóság eszméjének általános elterjesztése

Környezetvédelmi Ismeretterjesztés a helyi médiában

A gyáli honlapon és újságban rendszeres környezet- és természetvédelemmel, fenntartható életmóddal, a környezettudatos gondolkodás fejlesztésével kapcsolatos oldalak megjelenése.

„Erdei iskola” oktatás szervezése

Terepi környezetvédelmi oktatás az iskolákban, kirándulás környezetismeret, testnevelés és biológia órákon.

Az önkormányzat intézményeiben dolgozók környezetvédelmi továbbképzése

Az önkormányzati dolgozók, tanárok, óvónők továbbképzése a környezet- és természetvédelem terén, civil szervezetek bevonásával, 1-2 napos előadások során.

Ötletpályázat az általános iskolák felső tagozata és a középiskolások számára

Felsőbb osztályokban pályázatot hirdetni „Gyálon is lehetne” címmel, felmérések, kutatások és megoldások (ötletpályázat) a település sajátos környezeti problémáira, díj átadás a környezetvédelmi héten.

A társadalom környezeti értékrendjének javítása

Jeles napok a környezetvédelemben

A környezet- és természetvédelem jeles napjainak ünneplése, ezekkel kapcsolatos ismeretterjesztés (pl. A víz világnapja, Föld napja).

„Legyen tisztább a városunk!” közösségi kampány szervezése

Rendszeres várostakarító akciók szervezése a közszolgáltatóval és civil szervezetekkel együtt, melyeknek idejéről és eredményéről a lakosság szórólapokról valamint a helyi médiából tájékozódhat.
E program jelenleg is működik a Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Kft. szervezésében.

Rendszeres városi sportrendezvények szervezése

Rendszeres városi sportrendezvények szervezése, például városi futás vagy kerékpárverseny az intézmények között.

Kerékpáros és gyalogos túraprogramok

Rendszeres gyalogos vagy kerékpáros túraprogramok a lakosságnak, a helyi civil szervezetek szervezésében az önkormányzat támogatásával.

A társadalmi részvétel erősítése a környezettel és a természettel kapcsolatos döntéshozatali folyamatokban (partnerség a környezetért)

A lakosság rendszeres megkérdezése környezetvédelmi ügyekben

A gyáli médiában, önkormányzati intézményekben és a lakosság körében kérdőíves véleményfelmérés a helyi környezet- és természetvédelmi problémákkal és azok megoldásaival kapcsolatban. Rendszeres közmeghallgatások szervezése.

Környezeti adatgazdálkodás, információs rendszerek fejlesztése

*Gyáli Környezeti
Állapotfelmérés kidolgozása*

Teljes körű környezeti állapotértékelés készítése, Gyál Város területére.

*Részvétel önkormányzati
környezetvédelmi
konferenciákon*

Önkormányzati intézményekben dolgozók részvétele az önkormányzatok számára szervezett környezetvédelemmel kapcsolatos konferenciákon.

”Gyál a Földért”: Energiatakarékosági és éghajlatvédelmi programok

Az emberi tevékenységek következtében növekszik a légkörben az üvegházhatású gázok mennyisége. Ez a globális éghajlatváltozás veszélyének növekedéséhez vezet, s e változás becsült hatásai Magyarországot, így Gyál területét sem kerülik majd el. Ezek a hatások súlyos kockázatot jelentenek mind környezeti, mind társadalmi-gazdasági szempontból. Gyál levegőminőségének helyzetét alapvetően a település agglomerációs jellege határozza meg. A kül- és belterületen elhelyezkedő üzemek, raktárak a főbb utak, autópályák közelében helyezkednek el, esetenként a lakóterületektől csak néhány száz méterre. A kialakuló légszennyező folyamatok meghatározó forrása a közúti közlekedés, ezen belül is az átmenő tehergépjármű forgalom. Bár Gyálnak megfelelő tömegközlekedési kapcsolata van a fővárossal (elővárosi vasút, BKV autóbusszjárat), a közlekedés meghatározó módja a gépkocsi használat. Ennek az alprogramnak az elsődleges célkitűzése, hogy a hazai gazdasági tevékenységekből eredő kibocsátások csökkentéséhez a gyáli polgárok is hozzájáruljanak.

Az alprogram részletes célkitűzései és gyáli feladatai

Az energiagazdálkodási tevékenységekből eredő légköri kibocsátások csökkentésének előmozdítása

<i>Energiatakarékoság az önkormányzati intézményekben</i>
Fűtőkorszerűsítés és energiatakarékos világító berendezések használatának bevezetése az önkormányzat intézményeiben.

<i>Energiatakarékoság a háztartásokban</i>
Lakossági energiatakarékosági program: fűtőkorszerűsítés, nyílászárók cseréje, (panelszigetelés) - önkormányzati és állami támogatással.

<i>Energiatakarékosági szemléletformálás</i>
Tájékoztatás a lakossági energiatakarékosági lehetőségekről (energiatakarékos világítás, megfelelő szigetelés, korszerű hűtőberendezések) – civil szervezetek segítségével.

Közlekedési eredetű szennyezőanyag-kibocsátások mérséklése

<i>Az agglomerációs települések közlekedésének összehangolása</i>
Bekapcsolódás a Budapest-környéki települések közlekedésének koordinálását célzó programokba..

*Kerékpárút építése vagy
kijelölése*

Kerékpárút építése, kijelölése (felfestése) Gyál közigazgatási területén, esetleg azon kívül is térségi összefogással. Ezáltal a térségi kapcsolatok erősödnek és bővülnek az egészséges élethez szükséges lehetőségek.

Kerékpártárolók építése

Biztonságos kerékpártárolók építése a közintézmények és a nagyobb üzemek előtt.

**Tiszta környezet – egészséges élet Gyálon:
környezet-egészségügyi alprogram**

Az alprogram jelentősége Gyálon

Az egészségre káros anyagok 20%-a levegővel, 10%-a vízzel, 70%-a élelmiszerrel jut a szervezetünkbe. A légzőszervi megbetegedések kialakulásában fontos szerepet játszanak a biológiai allergének is. A felmérésekből kiderült, hogy a gyorsan szaporodó, allergiát okozó fajok a gyáli lakosok szemében az egyik legnagyobb környezeti problémát jelentik. Az allergiás megbetegedések gyakorisága évről évre emelkedik, a legsúlyosabb problémát a parlagfű pollenje okozza. Megállapítható, hogy Gyálon a gépjármű közlekedés okozta levegőszennyezés a domináns, de a főútvonalak mellett kialakuló légszennyezettség a meteorológiai hatásoktól függően könnyen hígul, így a túllépések hatásterülete általában az út mellett 50 m-en belül van. Valószínűsíthető, hogy az M0 autópályát megépülése után mérséklődik a belterületi forgalom, így csökkenhet a légszennyező anyagok kibocsátása is.

Gyál és tágabb környezete kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőségi területnek minősül, külterületén vízbázis-védelmi védőterület van, ahol a fő vízadó réteg a 50 m mélységen belül található.

A legjelentősebb talaj-terhelő folyamatok közül a szilárd települési és ipari hulladék ártalmatlanítás megoldottnak tekinthető, legalábbis ami a mélyebb rétegekbe szivárgó lerakói csurgalékvíz szennyezési kockázatát jelenti. A szennyezett talajból egyrészt a táplálékláncon keresztül, az élelmiszerekkel kerülhetnek a szervezetbe egészségkárosító anyagok, másrészt - a szálló porhoz tapadva - a levegőbe kerülve okoznak veszélyt.

A zajterhelés azon túl, hogy negatívan befolyásolja az emberek közérzetét, életminőségét, az egészséget is károsítja. A város legnagyobb problémáját a közlekedés okozta terhelések (forgalom) és zaj jelenti, mely a központi belterület szinte egészét érinti.

Az alprogram részletes célkitűzései és gyáli feladatai

A kültéri és beltéri levegőminőség okozta egészségügyi kockázatok mérséklése

*Allergén növények (parlagfű)
irtása*

Az önkormányzat tulajdonában levő területek rendszeres kaszálása, legeltetése, valamint a felhagyott „gazdátlan” területek tulajdonosainak felszólítása.

*Levegőminőségi mérések a
forgalmas utak mentén*

Időszakos levegőszennyezettség mérés vagy állandó mérőállomás építése egyéb szervezetekkel együttműködve (pl. OMSZ, KÖFE, ÁNTSZ).

A vízminőséggel kapcsolatos környezet-egészségügyi problémák kezelése

Ivóvíz minőségi adatok közzététele

Rendszeres felszíni- és ivóvíz-minőségi ellenőrzések a Gyáviv Kft.-vel együttműködve és ezek eredményének közzététele a lakosság számára.

Fúrt kutak feltérképezése, nyilvántartása

Használton kívüli és használt kutak feltérképezése, a kutak használók és a vízügyi hatóság tájékoztatása, figyelmeztetése.

A talajszennyezettség és a hulladékkezelés környezet-egészségügyi problémáinak mérséklése

Fertőző állati hulladék gyűjtésének ellenőrzése

Állati hulladékok rendszeres és az előírásoknak megfelelő elszállításának ellenőrzése.

A zaj elleni védelem, a kémiai és sugárbiztonság javítása

Stratégiai zajtérkép készítése (kötelező feladat)

Stratégiai zajtérkép készítése Gyál város területére.

Csendrendelet megalkotása, bevezetése

Zajos tevékenységek időbeni korlátozása. Gyakoribb zajvédelmi ellenőrzések az ipari és a szórakoztató létesítmények közelében.

Zaj csökkentő véderdősáv kialakítása

Védő erdősávok kialakítása az M0 körgyűrű mentén, a forgalomból eredő zaj csökkentésére.

„Élhető várost!” Gyál városképének, köztisztaságának javítása

Az alprogram jelentősége Gyálon

A települési környezet önmagára és a tájra visszahatva alakítja az emberi életminőséget. A város, mint lakóhely, illetve az egyéb (pl. termelő, szolgáltató) funkciók között versenyhelyzet alakul ki, amelyben a város lakhatósága háttérbe szorulhat. A város környezeti minőségét meghatározó főbb tényezők a légszennyezés, a zajártalom, a városi zöldterületek megléte vagy hiánya illetve a lakóépületek állapota.

Gyál belterületének legfőbb jellemzője az egyes területek, területrészek homogén használata. A központi belterület túlnyomórész lakóterület, illetve a lakófunkcióhoz kapcsolódó intézményi, gazdasági terület vagy zöldfelület. A közcélú zöldfelületek aránya meglehetősen csekély, mind a borítottság, mind a zöldfelületi elemek szerkezeti és minőségi jellemzői kedvezőtlenek. Kevés és nem megfelelő állapotúak a közparkok, közterületi zöldfelületek. Az M5 csomópont körüli területen jellegzetesen ipari és vállalkozási tevékenységek folynak, a Némediszőlő is falusias lakóterület.

A gyáli lakosokkal készült felmérések azt mutatják, hogy a legfőbb megvédendő (kialakítandó) értéknek a rendezett, tiszta várost, az emberi egészség megóvását és a csendes, jó levegőjű környezetet jelölte meg a válaszadók túlnyomó része. Az alprogram részletes célkitűzései és gyáli feladatai

Környezeti szempontok érvényesítése a településfejlesztésben, rendezésben és a korábbi hibákból eredő környezeti problémák csökkentése

Városi zöldterületek védelme, arányuk növelése, állapotuk javítása

Közparkok, közterek rendbetétele közmunkával

A Millennium Park és egyéb közterek folyamatos rendben tartása közmunkával, valamint időszakos városszépítő programok a helyi civil szervezetek és a lakosság részvételével (pl. Kertbarát Kör, Nyugdíjas Klub, helyi iskolák).

Szennyezés-tűrő, nem allergizáló fajok ültetése a forgalmas utak mentén

A városi zöldfelület növelésére szennyezés-tűrő, nem allergizáló fajok ültetése a városi programok keretében (pl. Kőrösi út mentén).

Közlekedési eredetű települési környezeti problémák csökkentése, elsősorban a városok sűrűn lakott területein

Gépjárművek súlykorlátozása

A város kijelölt területein a 10 és 3,5 tonna össztömeg feletti járművek közlekedésének tiltása. (Életbe lépett)

Épített környezeti elemek megfelelő állapotának biztosítása, az épített értékek védelme

Védendő helyi építészeti értékek felkutatása

A lakosság és a szakemberek véleménye alapján a védelemre érdemes helyi építészeti értékek műemlékké nyilvánítása, múzeummá alakítása, felújítása (pl. vasútállomás)

Vállalati támogatás önkormányzati épületek felújítására

Az önkormányzat intézményeinek felújítása (pl. homlokzatfestés, kerítésfestés) helyi cégek patronálásával.

Tiszta, jó közérzetet segítő városi környezet biztosítása

Bekapcsolódás a „Virágos város” országos versenybe

„Virágos város” versenyhez csatlakozni (városok közötti verseny a virágos város címért). Lehet a bolti árnál alacsonyabb összegért növényeket osztani -azonban egy lakos korlátozott mennyiséget kaphat, ingyen reklámot biztosítani a növényeket kedvező áron felajánló a kertésznek. Fontos a versenyt időben meghirdetni a helyi médiában!

Játszóterek építése, felújítása, higiénikus játszóterek biztosítása

A város játszótereinek karbantartása, új játszóterek építése, körbekerítése a kutyák miatt, eb tartási rendelet, kutya futtatók kijelölése.

Új hulladékgyűjtő edények kihelyezése a közterületekre

Új hulladékgyűjtő edények kihelyezése a közterületekre, *parkokba, buszmegállókba.*

”Természetesen Gyálon”: a gyáli élővilág és tájkép megóvása

Az alprogram jelentősége Gyálon

Hazánkban a természetes és természetszerű élőhelyek kiterjedése a töredékére csökkent, természeti értékeink nemzetközi összehasonlításban ennek ellenére még most is kiemelkedő értéket képviselnek. A gazdasági tevékenység fellendülésével ugyanakkor Gyálon is tovább növekszik a zöldmezős beruházások száma és kiterjedése. A táj- és földhasználatban kedvezőtlen tendenciák tapasztalhatók: a belterületi funkciók gyarapodása és ezzel párhuzamosan a mezőgazdasági funkciók fokozatos térvesztése figyelhető meg.

A felszíni viszonyok homogén jellegének ellenére az erdő, a bányatavak, valamint a meglévő és a tervezett utak Gyál meghatározó tájképi elemei. Értékes tájképi elemek elsősorban a pakonyi határnál lévő erdőtömb környezetében találhatóak. Ugyanakkor sok a tájképileg roncsolt, degradált terület: elhanyagolt, rendezetlen települési szegélyterületek, műveletlen, gyomos parlagföldek.

Az alprogram részletes célkitűzései és gyáli feladatai

A biológiai sokféleség és az élettelen természeti értékek megőrzése

Jálics domb ősfáinak védelme

A Jálics domb ősfáinak megfelelő ápolása.

Madáretetők kihelyezése

A helyi iskolák, óvodák kertjében madáretetők kihelyezése, az állatok folyamatos etetése, az élelemre járó állatok megfigyelése.

Szemléletformálás a védett természeti értékekről

Szemléletformálás, ismeretterjesztés a védett növény és állatfajokról a természet-védelemmel foglalkozó civil szervezetek lakossági és iskolai előadásainak, újságcikkeinek, szórólapjainak és terepi programjainak segítségével. Az ismeretterjesztésbe bevonhatóak a helyi pedagógusok, a mezőőr, a Kertbarát Kör tagjai.

„Gyermekeink közös kincse az ivóvíz”
vízbázis-védelem, víztakarékosság Gyálon

Az alprogram jelentősége Gyálon

Magyarország természeti, vízrajzi és földrajzi elhelyezkedése miatt sajátos vízháztartási viszonyokkal rendelkezik. Az ország egy főre jutó felszíni vízkészlete a legnagyobbak közé tartozik Európában, azonban a készletek térbeli és időbeli eloszlása nem illeszkedik az igényekhez, ez Gyálon aszálykárokat okoz.

Gyál és tágabb környezete a 27/2004. (XII. 25.) KvVM . rendelet szerint érzékeny felszín alatti vízminőségi területnek minősül. Gyál külterületén vízbázis-védelmi védőterület van, ahol a fő vízáadó réteg a 50 m mélységen belül található.

A felszíni vizek (csapadékvíz) befogadója a Gyáli 1. számú főcsatorna (Gyáli-patak), mely a Ráckevei (Soroksári) Duna vízgyűjtő területéhez tartozik. A Gyáli 1. számú főcsatorna - mely nem természetes kisvízfolyás, medre mesterséges - „A” vízminőségi kategóriába tartozik, ami azt is jelenti, hogy csak az előírásoknak megfelelően tisztított csapadékvizet lehet bevezetni.

A szennyvíz közcsatornán való elvezetésének elvi lehetősége 100%-ban adott a településen, a lakosság körében 92 %-os a rákötés aránya. Ennek értelmében a közműves ivóvízellátásról és a közműves szennyvízelvezetéséről szóló 38/1995. (IV. 5.) Kormány rendelet értelmében kötelezni kell az ingatlan tulajdonosokat a közcsatornára történő rákötés megtételére.

Az alprogram részletes célkitűzései és gyáli feladatai

Felszíni vizek vízminőség-védelme

<i>Szennyvíz elvezetés ellenőrzése</i>	
	Csapadékvíz elvezetés és szennyvíz szállítás ellenőrzése a helyi gazdálkodó szervezeteknél, lakosságnál adatnyilvántartás bevezetése.
<i>Csatornahálózat kihasználtságának (rákötések számának) növelése</i>	
	Jelenleg a rákötések aránya 92 %, pedig a csatornahálózat Gyál Város területén 100 %-ban kiépített.

Felszín alatti vizek védelme

<i>Vízbázis-védelmi intézkedések (kötelező feladat)</i>	
	Vízbázisvédelmi intézkedések bevezetése a fővárossal együttműködve. Felszín alatti víz monitoring rendszer kiépítésével és működtetésével a közigazgatási területen lévő talajvíz mennyiségi és minőségi állapotát figyelemmel kísérni.

„Kerüljön a szemét a helyére!” Hulladékgazdálkodás fejlesztése Gyálon

Az alprogram jelentősége Gyálon

A települési szilárd hulladék ártalmatlanítása lerakóban történik, más hasznosítási mód nem jellemző a településen. A települési hulladék az A.S.A. Kft. által üzemeltetett regionális hulladéklerakóba kerül, mely többek között Budapest kommunális hulladékának egy részét is fogadja. Az építési, bontási hulladékot szintén az A.S.A Kft. szállítja el, melynek egy részét lerakóban helyezi el, másik részét, mely hulladéknak nem minősülő inert anyag útépítéshez, feltöltéshez használják. A szennyvíz begyűjtése csatornahálózaton történik, a település 100 %-a csatornázott, a rákötés 92 %-os. Gyálon 2004. júliusában indult a szelektív hulladékgyűjtés. A felmérésekből kiderül hogy a lakosok szemében az egyik nagy környezeti problémát a fő közlekedési útvonalak mentén látható illegális hulladéklerakások jelentik.

Az alprogram részletes célkitűzései és gyáli feladatai

A megelőzés és a hasznosítás fejlesztése a települési hulladékok körében

Illegális lerakók felszámolása

Illegális hulladéklerakók felszámolása az utak mentén a lakosság az önkormányzat és a helyi civil szervezetek együttműködésében, a mezőőr segítségével (Őszidő Nyugdíjas Klub, Gyáli Cukorbeteg Egyesülete, Kertbarát Kör, stb.). Csatlakozás országos hulladékkal kapcsolatos programokhoz (pl. Föld napja). Szennyezett területek övezeti átsorolása.

Hulladékkezelés a lakoságnál (az ártalmatlanítandó települési hulladékok alacsony környezeti kockázatú kezelése)

Lomtalanítás szervezése

Helyi lomtalanítási akciók, évente kétszer az A.S.A Kft. együttműködésével.

Lakossági veszélyes hulladék gyűjtő akciók szervezése

Veszélyes hulladék gyűjtő akciók szervezése a lakosság részére a helyi civil szervezetek és az önkormányzat együttműködésében (évente 1-2 alkalommal)

Szárazelemgyűjtés az önkormányzat intézményeiben

Folyamatos gyűjtési lehetőséget biztosító szárazelem gyűjtő helyek kialakítása az önkormányzat intézményeiben.

Hulladékkezelés a helyi gazdálkodónál (az ártalmatlanítandó hulladékok alacsony környezeti kockázatú kezelése a termelő ágazatokban)

*Vállalkozók tájékoztatása az
építési és bontás hulladék
kezelési kötelezettségéről*

Az építési vállalkozók tájékoztatása az építési-, bontási hulladék kezelésével kapcsolatos új jogszabályokról.

A tervezettség és a hatékonyság javítása a hulladékgazdálkodásban

*Települési
Hulladékgazdálkodási Terv
kétévenkénti felülvizsgálata*

Települési Hulladékgazdálkodási Terv kétévenkénti felülvizsgálata

”Biztonságos Gyálért” Környezetbiztonsági alprogram

Az alprogram jelentősége Gyálon

A környezetbiztonsági tevékenység célja az előre nem látható környezeti katasztrófa helyzetek kezelése és lehetőség szerint megelőzése. A katasztrófák két fő csoportja a természeti és a civilizációs okok miatt bekövetkező események. A természeti eredetű és civilizációs környezeti katasztrófák egyes esetekben összefüggenek, kiváltják és erősítik egymást. Gyál közigazgatási területén számos olyan üzem található, amelyek kisebb-nagyobb kockázatot jelentenek a környezetre. A legnagyobb kockázatot a Budapesti Vegyi Művek üzeme, az Akácliget Logisztikai központ, a kőolaj- és kerozinvezeték valamint az autópálya jelenti. A környezeti kockázatok általában ipari balesetek vagy fel nem ismert (hátrahagyott) környezetszennyezések, elhagyott objektumok formájában jelentkeznek; a közlekedés és szállítás területén a mérgező, vagy robbanásveszélyes anyagok szállítása jelent különös veszélyt.

Az alprogram részletes célkitűzései és gyáli feladatai

A környezeti katasztrófa-helyzetek és veszélyek azonosítása

*Katasztrófa-helyzetek felmérése
Gyálon, üzemek havária
terveinek összegyűjtése*

A lehetséges környezeti katasztrófa-helyzetek felmérése, a helyi üzemek havária terveinek bekérése.

A környezeti kockázatok elemzése és kezelése

*Települési katasztrófavédelmi
terv készítése*

Települési katasztrófavédelmi terv készítése (beleértve a szmogriadó tervet is), a településen található magas környezeti kockázatú cégekkel együtt működve.

*Biztonsági övezetek kijelölése
a lehetséges ipari balesetek
környezetében*

A települési katasztrófavédelmi terv keretében vagy attól függetlenül, biztonsági övezetek kijelölése (pl. építési tilalom) a lehetséges ipari balesetek környezetében.

4. A GYÁLI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZÉSE

A település környezetvédelmi gyökerű problémáinak megoldása végső soron a végrehajtáson múlik: a legjobban megírt program is csak annyit ér, amennyit abból meg lehet valósítani. *Lényeges, hogy a környezetvédelmi programot nem az önkormányzat hajtja végre, hanem – a helyi gazdaság szereplőinek és a lakosság bevonásával - irányítja a végrehajtást.*

4.1. A Program végrehajtásának (előrehaladásának) monitorozása, ellenőrzése

„Minden program annyit ér amennyit belőle meg lehet valósítani.” Ahhoz, hogy az önkormányzat (és a település lakói is) képet kaphassanak, hogy mit sikerült a programmal elérni, a program végrehajtásának nyomon követésére (monitorozására) van szükség.

4.2. A program bemutatása

A környezeti információkhoz való hozzáférés és a nyilvánosság részvétele a környezetvédelmi döntéshozatalban (eljárásokban) egyre fontosabb területté válik, melynek egyik markáns megnyilvánulása, hogy napjainkban szinte egyáltalán nem jelenik meg olyan jogszabály, amelyben ne foglalkozna külön fejezet a nyilvánosság részvételével. Ebből következően — a Gyáli Önkormányzatnak feladata és kötelezettsége, hogy tájékoztassa lakosságát a települési környezetvédelmi programról és annak előrehaladásáról.

Gyál, 2012. június 01.

Pápai Mihály
Polgármester